

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Запорізька політехніка"
Освітня програма	24455 політологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Запорізька політехніка"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	24455
Назва ОП	політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Сичова Анастасія Олександрівна, Метельський Данило Олександрович, Ярош Оксана Богданівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	23.09.2021 р. – 25.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://zp.edu.ua/uploads/kafedra_zpn/vid_pro_so_op_052.pdf
Програма візиту експертної групи	https://zp.edu.ua/akredytaciya-osvitnoyi-programy-pidgotovky-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-za-drugym-magisterskym

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальні враження про ОП 052 Політологія другого рівня вищої освіти у НУ «Запорізька політехніка» є позитивними. Освітній процес відбувається згідно з чинним законодавством України про вищу освіту. ОП орієнтована на теоретичну та практичну підготовку фахівців, здатних орієнтуватися у питаннях євроінтеграції та децентралізації. Правила прийому на навчання, розміщені на офіційному веб-сайті не містять дискримінаційних положень. Матеріально-технічні та інформаційні ресурси відповідають сучасним вимогам. У ЗВО наявна потужна бібліотека із каталогами, доступом для НПП і здобувачів до наукометричних баз. Умови проживання студентів у гуртожитках є безпечними, є ізолятор, здобувачі мають доступ до медичного пункту. Варто відзначити інфраструктуру спорткомплексу, яка знаходиться на високому рівні. Створена рекреаційна зона. ЕГ здійснювала акредитаційну експертизу на ОП на повторній акредитації після отриманої умовної (відкладеної) акредитації (рішення №1(44) від 26.01.2021 по справі 1169/АС-20. ЕГ відзначає, що ЗВО і випускова кафедра здатні швидко реагувати на зміни і зовнішні виклики, зокрема, враховувати рекомендації та усувати недоліки. У липні 2021 р. була створена нова ОП. На ОП-2021 запроваджений до цього відсутній на ОП-2020 вільний вибір вибіркових дисциплін у необхідному обсязі 25%, затвердженню проєкту ОП передувало обговорення стейкхолдерами. Удосконалення потребує нормативно-правова база у частині гармонізації окремих положень, електронний документообіг для обрання дисциплін вільного вибору або написання скарги, оскільки поки що передбачена лише паперова форма. ОП має перспективи на ринку праці, оскільки пропозиції підготовки фахівців другого магістерського рівня із спеціальності 052 «Політологія» у Запорізькій області надають лише два ЗВО: НУ «Запорізька політехніка» і Запорізький національний університет. ЕГ встановила, що ОП відповідає рівню В за 9 критеріями, маючи низку недоліків, які не є сутєвими. У цілому, ОП «Політологія» має перспективи для подальшого існування та вдосконалення.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони: НПП випускової кафедри мають тісні взаємозв'язки із роботодавцями, зокрема із всеукраїнськими аналітичними центрами, зокрема, такими як Незалежний центр правових досліджень та ініціатив, Центр політико-правових реформ, MLSgroup та ін. НПП ОП мають значний досвід із практичної політики, зокрема гарант Д.Арабаджієв, М.Трипольська, В.Волобуєв. Голова ГО «Незалежний центр правових досліджень та ініціатив» М.Трипольська, із вересня 2020 р. прийнята у штат кафедри на посаду доцента (0.75). ЗВО і ОП мають потужну матеріально-технічну базу. У ЗВО проводиться рейтингове оцінювання діяльності викладачів, кафедр і факультетів задля ефективного моніторингу стану управління розвитком і підвищення якості діяльності університету із урахуванням внеску усіх науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів. На ОП наявна чітка орієнтація на євроінтеграційні процеси та питання децентралізації із акцентуванням на регіональній специфіці. У ЗВО і ОП є багатогранна міжнародна співпраця, наприклад мережева із політехнічними закладами України («Львівська політехніка») та Польщі («Гданська політехніка»), ведеться спільна діяльність по популяризації науки та освіти. Позитивна практика У ЗВО розроблений Кодекс доброчесності, а також ведеться значна робота із популяризації університетської політики академічної доброчесності. На ОП створена Асоціація випускників кафедри загальноправових та політичних наук із метою налагодження зворотнього зв'язку між випускниками та кафедрою, створення бази даних. У ЗВО діє Лабораторія студентської обдарованої молоді, яка через налагоджені зв'язки із роботодавцями, установами, бізнесом регіону проводить конкурси, переможці яких отримують стипендії та винагороди. Наявність у ЗВО Центру сприяння працевлаштування студентів. На ОП-2021 запроваджена ОК нормативної частини англійською мовою викладання. У ЗВО розроблений проєкт Положення щодо гаранта ОП. Наявна рейтингова система оцінювання НПП. Існує стала практика взаємовідвідування навчальних занять НПП кафедри. На ОП наявна посилена увага до викладацької майстерності, проводяться відкриті підсумкові обговорення відкритих занять. На заняттях НПП практикують підсумкові брифінги для постійного зворотнього зв'язку із здобувачами задля їх запитів і пропозицій.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ЕГ рекомендує гармонізувати тематику курсових робіт із магістерськими (за бажанням ЗВО) таким чином, щоб курсова робота була одним із розділів магістерської кваліфікаційної роботи. Назву переддипломної практики можна (за бажанням ЗВО) замінити на виробничу. Також варто унормувати і розмістити у відкритому доступі робочу програму «Дипломування» (ОК 12). ЗВО варто продовжити процес удосконалення інклюзивності інфраструктури ЗВО задля створення безбар'єрного та «дружного» простору для людей із інвалідністю, здобувачів та НПП, які мають дітей. На думку ЕГ варто актуалізувати інформацію на офіційному сайті ЗВО, спростити його навігацію. Провести оновлення сайту актуальною інформацією про НПП кафедри, робочі навчальні програми ОП, оскільки програми ОК є повністю доступні лише у системі Moodle. ЕГ рекомендує доповнити чинні нормативні документи щодо використання у освітньому процесі силабусів, які розміщені у Таблиці 1 інформаційній базі (<https://office.naqa.gov.ua/>), оскільки у чинних положеннях відсутні вимоги до них. Згідно П.2.7 чинного Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseu.pdf робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом, який розробляється і затверджується у визначеному Університетом порядку. Запровадити (за бажанням ЗВО) Школу гарантів. У ЗВО розроблений проєкт Положення про Гарантів, який публічно обговорюється, а Школа, на думку ЕГ, сприятиме підвищенню якості освіти на ОП і у ЗВО. ЕГ пропонує посилити реалізацію ПРН01, ПРН03, ПРН08 у частині економічної та культурної компоненти, спілкуванні англійською мовою щодо професійних політичних питань. Сайт кафедри має низьку наповненість

актуальною інформацією, також рекомендуємо розміщати у публічному доступі результати анкетування здобувачів освіти на сайті кафедри. Посилити роботу для здобувачів освіти із міжнародної академічної мобільності. Документообіг на ОП і ЗВО згідно чинних положень частково залишається паперовим. Пропонуємо запровадити електронний документообіг для вибору вибіркових дисциплін здобувачами освіти, збору пропозицій стейкхолдерів щодо перегляду ОП та ін. Оновити ОП для врахування результатів, отриманих здобувачами у неформальній освіті, у змістових модулях робочих програмах ОК нормативної частини.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз нормативної бази НУ «Запорізька політехніка», а також зустрічі з НПП і здобувачами освіти, дозволяють стверджувати, що цілі освітньої програми є чітко сформульованими. Ключовий фокус ОП спрямований на підготовку фахівців, здатних реалізувати себе в умовах соціально-політичного кластеру регіону. Особливий акцент ОП робить на поглибленні обізнаності здобувачів освіти щодо євроінтеграційних реформ і питань децентралізації. Цілі ОП корелюють зі стратегічними завданнями НУ «Запорізька політехніка» у частині «Цільові завдання розвитку університету (п.4.4.)» (<https://cutt.ly/fE8tMjv>). Хоча місія та візія ЗВО сформульовані загальними фразами, без прив'язки до ОП 052 Політологія другого рівня вищої освіти, варто зазначити наявність відповідної концепції розвитку кафедри загальноправових і політичних наук до 2023 р. (протокол №2 від 22.09.2016 р., частина «Місія та візія кафедри»). Щоправда, сама концепція була створена за часів ЗНТУ та не затверджена відповідними печатками і підписами. За словами першого проректора Е.Гутніна, була створена робоча група з метою якісного перегляду змістовної частини Статуту університету, у тому числі стосовно прописування циклу гуманітарних дисциплін у контексті місця ЗВО та відповідних освітніх програм у суспільстві. Проектування та цілі ОП співвідносяться із Стратегією розвитку НУ «Запорізька політехніка». У П.4.4.1 «Розвиток людського капіталу мешканців Запорізького регіону» передбачає завдання 3. Підготовка пропозицій, експертних висновків, законопроектів, спрямованих на підвищення якості життя в регіоні для виконавчих і законодавчих органів влади. Це завдання може виконувати і дана ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час зустрічі зі стейкхолдерами ЕГ були отримані підтвердження щодо формулювання цілей і програмних результатів ОП із урахуванням побажань і рекомендацій роботодавців. Аналіз протокольних документів засвідчив участь працедавців у перегляді ОП, зокрема В.Ніколаєва, начальника управління внутрішньої політики Запорізької міської ради, та Д.Майстра, голови постійної комісії з питань місцевого самоврядування Запорізької обласної ради (протокол №5 від 21.12.2020 р., №7 від 22.02.2021р.; №9 від 15.04.2021 р.) На зустрічі зі стейкхолдерами Р.Шиханов, заступник голови ЗОДА, також підтвердив участь в обговоренні ОП «Політологія» у лютому 2021 р. Також витяг з протоколу кафедри №4 від 10 листопада 2020 р. свідчить про включення до складу проектної групи розробників ОП Н.Кузьмичової, генерального директора MSL Group, та студента магістратури за спеціальністю 052 Політологія, Д.Зуба. Здобувачі освіти та представники студентського самоврядування беруть участь у перегляді ОП (витяг з протоколу №5 від 21.12. 2020 р.; протокол №7 від 22.02.2021 р.; протокол №9 від 15.04.2021 р.), що було підтверджено на відповідній онлайн-зустрічі. Зокрема, Д.Зуб зазначив висунення пропозиції щодо посилення регіонального фокусу євроінтеграційних процесів. Із метою отримання своєчасної інформації щодо задоволеності змістовної частини освітніх компонентів викладачами кафедри проводиться соціологічне опитування серед здобувачів освіти (<https://cutt.ly/pE8yhva>). Позиція академічної спільноти була врахована при формуванні програмних результатів навчання (ПРО2, ПРО3, ПРО4, ПРО6, ПРО8) і підтверджена на відкритій зустрічі представниками аналітичних центрів, зокрема О.Коваленко від УЦНПД, Г. Колохіна від Дніпровського центру соціологічних досліджень, А.Перепелиця від Благодійного фонду Stabilization. Процедура моніторингу та перегляду ОП регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/FE8yvrH>) та Ч.3 Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://cutt.ly/XE8yQRN>). За документами і свідченням гаранта ОП, передбачено постійний моніторинг змістовної частини освітніх компонентів ОП представниками навчального відділу. Загалом, на процедуру розробки, аналізу, публічного обговорення та затвердження ОП витрачається близько 6 місяців.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання відображають тенденції ринку праці, про що неодноразово наголошували зовнішні стейкхолдери під час зустрічей у рамках візиту (Д. Майстро, В. Ніколаєв). Особливий акцент було зроблено ними щодо практичної підготовки здобувачів освіти другого рівня вищої освіти для потреб Запорізької ОДА, зокрема у питаннях децентралізації та залученні до виборчих кампаній. Із метою урахування специфіки ринку праці до ОП Політологія були введені ОК «Євроінтеграційні реформи та децентралізація», «Правові засади євроінтеграції України», «Модернізація політичної системи», «Політична іміджелогія». Кафедра політології також залучалась до участі у публічних регіональних заходах (<https://cutt.ly/2E8iPKK>); (<https://cutt.ly/sE8iHPk>), що дозволяє актуалізувати змістовну частину ОП. Цілі та програмні результати ОП також враховують особливості регіонального та галузевого контексту, сформульовані у Стратегії регіонального розвитку Запорізької області до 2027 року (<https://cutt.ly/VE8iBJp>), а також реалізовані проекти і угоди про співпрацю (<https://cutt.ly/JE8i8HQ>). Затребуваність здобувачів освіти ОП Політологія підтверджується прикладами проектів, наведеними учасниками відкритої зустрічі І. Коліушко, Г. Колохіна, О. Коваленко. Про врахування тенденцій розвитку спеціальності говорить адаптація результатів навчання та корегування ОП, згідно із прийнятим стандартом спеціальності 052 «Політологія». Співпраця з вітчизняними та іноземними закладами вищої освіти відбувається згідно із угодами про спільні проекти політологічної спрямованості (<https://cutt.ly/3E8oeLB>), а також проведенням гостьових лекцій, зокрема проф. В.Балюка (Люблін), проф. О.Бурки (Австрія), проф. К. Гомулки (Гданська політехніка), що підтверджується учасниками відкритої зустрічі. Так, проф. В. Балюк зазначив збалансованість теоретичних знань і прикладної підготовки на ОП Політологія. Проте експертна група не отримала конкретних доказів врахування досвіду вітчизняних або іноземних аналогічних програм при розробці ОП Політологія другого рівня вищої освіти НУ «Запорізька політехніка».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Цілі ОП та програмні результати навчання відповідають вимогам стандарту спеціальності 052 «Політологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти від 19.03.2021 р. ОП-2021 (<https://cutt.ly/GE8oi4o>) містить вісім результатів навчання із передбачених стандартом. Досягнення ПРН здійснюється за рахунок набуття відповідних компетентностей. Кожний ОК у середньому передбачає досягнення чотирьох ПРН. Проте, враховуючи характеристики ПРН01, ПРН03 та ПРН08, експертна група (за бажанням ЗВО) рекомендує посилити цикл дисциплін загальної та професійної підготовки впровадженням таких освітніх компонентів як «Наукова комунікація англійською мовою», «Політичний консалтинг», «Політичний проектний менеджмент», «Основи полікультурності» тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ констатує зацікавленість і прагнення НУ «Запорізька політехніка» у подальшому розвитку ОП «Політологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Учасники проектної групи і представники адміністративних підрозділів під час зустрічей неодноразово підкреслювали наявність конкурентного середовища, наголосивши, що у Запорізькому регіоні лише два вищих навчальних заклади готують фахівців-політологів. ОП має чіткий фокус і повністю відповідає діючому стандарту вищої освіти. Цілі ОП сформовані відповідно до запитів роботодавців, академічної спільноти і здобувачів освіти, а також відображають регіональну специфіку. Спеціалізація ОП відображена у меті програми, а саме: підготовці фахівців з поглибленим знанням питань стосовно євроінтеграційних реформ і децентралізації. До перегляду ОП на постійній основі залучаються зовнішні стейкхолдери і здобувачі освіти. Сильною стороною ОП є широкий перелік баз практики, пов'язаних із регіональною спрямованістю програми. Позитивним є залучення представника здобувачів вищої освіти до складу проектної групи ОП. До сильних сторін відноситься існування тісних зв'язків кафедри політології із роботодавцями, які залучаються до консультативної роботи та викладання за ОП на громадських засадах, а також багатогранна міжнародна співпраця з іноземними викладачами через проведення гостьових лекцій та публічних заходів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Враховуючи те, що наразі лише один здобувач освіти є членом проєктної групи у ОП-2021, гаранту ОП варто організувати широке інформування усіх здобувачів вищої освіти щодо можливості їхньої участі у перегляді ОП. Орієнтуючись на практичну спрямованість ОП «Політологія», ЕГ рекомендує (за бажанням ЗВО) посилити цикл загальної і професійної підготовки за рахунок таких ОК як «Політична аналітика», «Політичний консалтинг», «Політичний проєктний менеджмент», «Наукова комунікація англійською мовою», «Основи полікультурності».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Враховуючи наведені характеристики ОП, зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП у контексті критерію 1 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітня програма розроблена і уведена у дію наказом НУ «Запорізька політехніка» №260 від 06.07.2021 р., на основі наступних нормативних документів: Закону України «Про вищу освіту», Закон «Про освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня (наказ Міністерства освіти і науки України від 18.03.21 №329), Національної рамки кваліфікацій TUNING. Порівняльний аналіз ОП «Політологія», затвердженої у 2020 р. та ОП-2021 дає можливість зробити висновок про її суттєве оновлення. Обсяг ОП-2021 «Політологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти у НУ «Запорізька політехніка» становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти. ОП-2021 складається із нормативної частини 63 кредитів (70%) і вибіркової – 27 кредитів (30%). У нормативній частині у циклі загальних дисциплін 11 кредитів, у циклі професійної підготовки 52 кредити. У ОП виділено 3 кредити на асистентську практику, 6 кредитів на переддипломну практику. 21 кредит надається здобувачам для дипломування, яке включає державну атестацію. Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру, освітні компоненти ОП 2021 в основному мають взаємопов'язану систему, що у сукупності дозволяє досягти програмних результатів навчання. Зміст ОП «Політологія» включає необхідні компоненти, щоб досягнути програмних результатів та цілі ОП, а саме у нормативній частині у Циклі загальної підготовки наявні такі навчальні дисципліни, як: ОК1 Політична іміджеологія, ОК2 Методика викладання соціально-політичних дисциплін, ОК3 Методологія наукових досліджень, у циклі фахової підготовки: ОК4 Сучасні теорії модернізації, ОК5 Правові засади євроінтеграції України, ОК6 Євроінтеграційні реформи та децентралізація, ОК7 Модернізація політичної системи, ОК8 Теорії демократичного транзиту, ОК9 Сучасний парламентаризм. Рекомендації попередньої експертизи були враховані. Перегляд і оновлення ОП відбулось й через прийняття Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.03.21 №329). Мінімум 6 кредитів ЄКТС має бути призначено для практики. У ОП-2021 виділено 9 кредитів на асистентську і переддипломну практики, що відповідає нормам. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти у ОП-2021, сформульований у термінах результатів навчання згідно Стандарту. Аналіз робочих програм та силабусів навчальних дисциплін дозволяє зробити висновок, що всі програмні результати навчання та компетентності, які визначені ОП, забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонентів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз ОП дає підстави висновку відповідності предметної області 052 Політологія. ОП – 2021 розроблена на основі стандарту підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 052 Політологія. Із метою урахування специфіки ринку праці до ОП Політологія були введені ОК «Євроінтеграційні реформи та децентралізація», «Правові засади євроінтеграції України», «Модернізація політичної системи», «Політична іміджелогія». ПРН01, ПРН03, ПРН08 у частині економічної та культурної компоненти, спілкуванні англійською мовою щодо професійних політичних питань відображені частково. Ураховуючи характеристики ПРН01, ПРН03 та ПРН08, експертна група (за бажанням ЗВО) рекомендує посилити цикл дисциплін загальної та професійної підготовки впровадженням такими освітніми компонентами як «Наукова комунікація англійською мовою», «Політичний консалтинг», «Політичний проєктний менеджмент», «Основи полікультурності» тощо. ОК ОП забезпечують здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій. Освітні компоненти, які за змістом не відповідають предметній області спеціальності, відсутні.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Згідно вимог Закону України «Про вищу освіту», університетських Положення про організацію освітнього процесу (https://zpu.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf) та Положення про вибіркові дисципліни, уведеного рішенням Вченої Ради (протокол №13/21 від 29 червня 2021 р.) здобувачі мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію через вільний вибір навчальних дисциплін у обсязі не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП. ОП-2021 містить цикл вибірових дисциплін 27 кредитів (30%), на відміну від попередньої ОП-2020, де вибір здобувачів був обмежений блоками ОК, що не відповідало вимогам. Здобувачі обирають навчальні дисципліни із переліку вибірових дисциплін, їх вибір ОК здійснюється через подання письмових заяв у деканат. Перелік дисциплін вільного вибору формується за кількома групами: перелік університетського вибору, факультетського та кафедрального. Гарант ОП зазначив, що здобувачі проходять процедуру обрання вибірових дисциплін із каталогу у період 20-31 серпня. Індивідуальна освітня складова забезпечена, у тому силі, й через обрання тематики курсових та кваліфікаційних робіт. Про це зазначали здобувачі на зустрічі із ЕГ, зокрема Д.Зуб, Д. Сіряк. Індивідуальна освітня траєкторія забезпечена вільним вибором тем та керівників курсової та магістерської робіт, про що зазначали здобувачі на зустрічах із ЕГ. ЕГ пропонує гармонізувати обрання тем курсової та магістерських робіт, бо є потенційний ризик зниження якості цих наукових робіт у разі обрання непов'язаних тематик. Витяг із протоколу засідання кафедри по обговоренню результатів анонімного анкетування здобувачів у лютому 2021 року демонструє те, що здобувачі у цілому були задоволені індивідуальною освітньою траєкторією, хоча 25 респондентів висловили побажання щодо нових ОК, зокрема асистентської практики. Витяги протоколів засідання кафедри розміщені на гугл-диску (<https://cutt.ly/DE8oK1g>). Хоча це опитування відбулось до запровадження ОП-2021, яка містить цикл дисциплін вільного вибору, а також за результатами опитування важко виокремити відповіді здобувачів конкретної ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У ОП-2021 виділено 9 кредитів на асистентську і переддипломну практики. ОК 11 Переддипломна практика передбачає стажування здобувачів у Запорізькій обласній раді, Запорізькій обласній державній адміністрації, Запорізькій міській раді та громадській організації. Між базами практики і ЗВО підписані угоди. Здобувачі на зустрічі з із ЕГ розповіли про зміст стажування здобувачів, а також на зустрічі з із роботодавцями були представники баз практик, зокрема голова постійної комісії Д.Майстро, заступник голови Запорізької обласної облдержадміністрації Р.Шиханов, начальник управління Запорізької міської ради В.Ніколаєв. ППО8 Переддипломна практика, як зазначено у Матриці відповідності компетентностей дескрипторам НРК ОПП формує наступні ОК: знання-ЗН1; уміння -УМ1;УМ2;УМ3 (комунікаційні компетентності-К1 (Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються), компетентності відповідальності-АВ1 (Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів), АВ2 (Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів) АВ3 (Здатність продовжувати навчання із високим ступенем автономії). Під час акредитаційного візиту ЕГ констатує наявність таких ОК у здобувачів ОПП. Ознайомившись із змістом переддипломної, асистентської практики та дипломування ЕГ пропонує (за бажанням ЗВО) замінити назву переддипломної практики на виробничу, оскільки за назвою переддипломна практика передбачає окрім інших завдань виконання індивідуального теоретичного і практичного завдання для кваліфікаційної роботи, а база переддипломної практики може не надати такої можливості, оскільки тема кваліфікаційної роботи може бути пов'язана із політичними інститутами та процесами інших країн. У ОП-2021 уведена вперше асистентська практика. Оцінити її ефективність поки не видається можливим, оскільки здобувачі другого року навчання її ще не проходили, оскільки вона передбачена за навчальним планом у 3-му семестрі. Під час фокус-груп ЕГ отримала підтвердження, що на ОП ведеться системна робота щодо забезпечення якості практичної складової освітнього процесу: результати практичної підготовки розглядаються на засіданнях кафедри, радах університету, проводиться моніторинг рівня задоволеності здобувачів компетентностями, здобутими під час практичної підготовки. А також на ОП працюють НПП, які є практиками, зокрема Д.Арабаджієв, М.Трипольська, В.Волобуєв. Голова ГО «Незалежний центр правових досліджень та ініціатив» М.Трипольська, із вересня 2020 р.

прийнята у штат кафедри на посаду доцента (0.75), що свідчить про важливість для ЗВО посилювати практичну підготовку здобувачів на ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття соціальних навичок у здобувачів здійснюється на ОП через обов'язкові ОК та дисципліни вільного вибору. ОК1 Політична іміджологія надає знання та навички із комунікації, формування іміджу, його складових. ОК 2 Методика викладання соціально-політичних дисциплін формує критичне мислення, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань, оцінювати ефективність і результативність діяльності. Формування необхідних соціальних навичок (softskills) забезпечується відповідними освітніми компонентами: ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації забезпечується ОК2, ОК4, О7; ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні – ОК 3; ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел – ОК3, ОК8; ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями – ОК1, ОК2, ОК 8, ОК9, ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) – ОК2, ОК3; ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми – ОК 4, ОК 2, ОК3, ОК8; ЗК08. Здатність спілкуватися іноземною мовою – ОК6. ЕГ змогла переконатися про наявні можливості опанування та розвитку softskills на ОП. На зустрічі 4 із представниками студентського самоврядування, профспілкової організації ЕГ отримала інформацію, що у ЗВО проводиться щорічний конкурс «Студент року», є Лабораторія студентської обдарованої молоді, яка сприяє реалізації здобувачам. Діє Програма обдарованої молоді, до якої долучилось у 2020/2021 від ЗВО, за словами заступниці голови профспілки студентів, аспірантів та докторантів М.Зінченко 129 студентів і 4 молодих вчених. Здобувачі беруть участь у візитах до інших ЗВО, зокрема до НУ «Львівська політехніка».

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Зміст освітньої програми ураховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» та «Національної рамки кваліфікацій».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг навчального плану ОП становить 90 кредитів (2700 годин), із них 360 аудиторних годин припадає на лекції – 135 годин, 54,2% – на семінарські – 225. Самостійна робота складає 2340 годин. Освітній процес підготовки магістрів розрахований на 1,5 роки, усього 72 тижні. Впродовж 1-го року – 52 тижні, 2-го – 20 тижнів. Упродовж першого року навчання здобувачі – 60 кредитів ЄКТС), на другому році навчання – 30 кредитів ЄКТС. Здобувачі на зустрічі із ЕГ запевняли у оптимальних обсягах аудиторного навантаження на тиждень. ОП, на думку ЕГ, реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Станом на час проведення експертизи у ЗВО розроблено та прийнято Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у НУ «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Pol_pro_dualnu_formu_zdob_vo.pdf. На ОП підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг ОП та її окремих освітніх компонентів відповідає нормативним документам щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають взаємопов'язану систему та у цілому дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст ОП другого (освітнього) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності. Оновлена ОП-2021 містить ОК «Євроінтеграційні реформи та децентралізація», що викладається іноземною (англійською) мовою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ, проаналізувавши ОП та навчальний план, рекомендує гармонізувати тематику курсових робіт із магістерськими (за бажанням ЗВО, враховуючи принцип автономії та його політехнічної специфіки) таким чином, щоб курсова робота була одним із розділів магістерської кваліфікаційної роботи. Назву переддипломної практики можна (за бажанням ЗВО) замінити на виробничу. Варто унормувати і публічно розмістити робочу програму «Дипломовання» (ОК 12), а також зробити правки у ОП і навчальному плані, щоб привести у відповідність виявлену розбіжність, що у навчальному плані 2021 передбачена курсова робота, однак вона не відображена у освітній програмі. Структурно-логічна схема освітньої програми потребує удосконалення у візуалізації, зокрема ОК2 Методика викладання соціально-політичних дисциплін має бути взаємопов'язаною із ОК 10 Асистентська практика. Посилити досягнення ПРНО1, ПРНО3, ПРНО8 у частині економічної та культурної компоненти, комунікації англійською мовою щодо професійних політичних питань, оновивши зміст робочих програм. Враховуючи характеристики ПРНО1, ПРНО3 та ПРНО8, експертна група (за бажанням ЗВО) рекомендує посилити цикл дисциплін загальної та професійної підготовки впровадженням таких освітніх компонентів як «Наукова комунікація англійською мовою», «Політичний консалтинг», «Політичний проєктний менеджмент», «Основи полікультурності» тощо. Рекомендувати розширити гайд опитувальника здобувачів щодо задоволеності рівня надання освітніх послуг на ОП, а не загалом по спеціальності, оскільки не завжди видається можливим виокремити думки здобувачів конкретної ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення експертна група дійшла висновку, що на ОП «Політологія» спеціальності 052 Політологія підготовка здобувачів другого рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому здобувачів на ОП розміщені на офіційному сайті НУ «Запорізька політехніка» (<https://pk.zp.edu.ua/pravyula-pryjomu/rozklad-vyprobuvan-spetsialist-mahistr>). Інформаційні матеріали щодо документів осіб, що мають право на особливі умови розміщені на сайті Міністерства освіти та науки України. Правила прийому не містять дискримінаційних положень, є чіткими та зрозумілими. Здобувачі ОП підтвердили ці факти на зустрічі з ЕГ.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому до НУ «Запорізька політехніка», для здобуття ступеня магістра приймаються особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», або «спеціаліст», або «магістр» <https://pk.zp.edu.ua/pravyula-pryjomu>. Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої програми. Для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра складається єдиний вступний іспит з іноземної мови та фахове вступне випробування у текстових формах. Особа може вступити до НУ «Запорізька політехніка» для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра чи магістра, здобутих за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткової співбесіди. Здобувачі на зустрічі із ЕГ повідомили, що навчаються на ОП як ті, що мають бакалаврську освіту за спеціальністю «Політологія», так і з інших спеціальностей. Актualізація правил прийому відбувається щорічно, про що свідчать результати інтерв'ю із фокус-групами. Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої програми. За ОП «Політологія» другого освітнього рівня вищої освіти у 2021/2022 н.р. навчається 16 здобувачів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група підтверджує результати попередньої експертизи, що у ЗВО унормований процес визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Ці результати є доступними для усіх учасників освітнього процесу, вони відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні. Ці принципи регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/LE8pYIb>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/rE8pOIJ>). Визнання результатів навчання в межах програми академічної мобільності здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу... (п. 5.9): «Трансфер кредитів може здійснюватися у порядку перезарахування кредитів, які були встановлені студентам під час навчання на інших освітніх програмах та можливого визнання результатів неофіційного та неформального навчання» (на підставі документів про раніше здобуту освіту, витягу з навчальної картки, в разі одночасного навчання за декількома програмами або академічної довідки ЄКТС). Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у НУ «Запорізька політехніка» (п. 2.7.) одним із основних призначень робочої програми навчальної дисципліни є: «...встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання), а також у неформальній та інформальній освіті»... Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що студенти знають про можливість використання свого права на академічну мобільність, але за даною ОП за другим (магістерським) рівнем вищої освіти прикладів використання такого права використано не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей ЕГ підтвердилось, що правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється П.5.9 та П.2.7 Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/9E8pSv5>). Незважаючи на те, що правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті наявні у ЗВО, ЕГ не виявила процедури і правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті з змістових модулів робочих програм ОК. Здобувачі ОПП не навели конкретних прикладів у навчальному процесі доказів такої практики, хоча у ЗВО практика визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, існує при проведенні конкурсів «Кращий студент» та інших мотиваційних заходах.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання розміщені на офіційному веб-сайті, вони є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ рекомендує прописати механізми визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті наявні у ЗВО на ОП, що посилює мотивацію здобувачів даної ОП здобувати неформальну освіту та розширить їхні можливості для опанування професійних та соціальних навичок.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» у контексті критерію 3 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 Політологія для другого освітнього рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час проведення акредитації ЕГ мала змогу пересвідчитися, що форми навчання і викладання відповідають цілям і результатам ПРН та вимогам стандарту вищої освіти. Форми і види навчальних занять регулюються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/WE8pLAU>). Пріоритетними формами викладання виступають лекції, практичні заняття, самостійна робота, надання консультацій, використовується платформа дистанційного навчання Moodle. Зустрічі 2-3 зі здобувачами та НПП дозволило встановити, що думка здобувачів освіти щодо задоволеності методами викладання вираховується шляхом проведення опитувань. Здобувачі освіти підтвердили участь у щорічному опитуванні та дебрифінгах. Проте результати опитувань, за словами гаранта ОП, публічно не оприлюднюються, а є виключно внутрішньою інформацією кафедри політології, яка доводиться до відома здобувачів освіти на окремому занятті (<https://cutt.ly/2E8pV2l>). Положенням про організацію освітнього процесу закріплено право формувати індивідуальну освітню траєкторію, проте на запит ЕГ, не були надані приклади індивідуальних планів здобувачів другого рівня вищої освіти ОП «Політологія». Здобувачі освіти мають можливість обирати вибіркові дисципліни, керуючись каталогом вибіркових дисциплін (<https://catalog.zp.edu.ua/catalog.php>), шляхом написання відповідної заяви у серпні. Під час зустрічі здобувачі освіти підтвердили знання процедури вибору вибіркових дисциплін і оформлення відповідних заяв, проте чітко не змогли окреслити, які саме дисципліни вони обрали. Здобувачі освіти вільні обирати теми кваліфікаційних робіт і наукових публікацій, а також висловлювати власні погляди під час практичних занять, що відповідає принципу академічної свободи (п.3 ст.1 Закон України «Про вищу освіту»). Із метою розвитку фахових компетентностей НПП кафедри залучають здобувачів освіти до публічних заходів з органами місцевого самоврядування, а також до участі у виборчих кампаніях чи робочих групах, що засвідчили роботодавці та учасники відкритої зустрічі. Так, А.Перепелиця, представниця Благодійного фонду Stabilization, зазначила участь В.Бась у складі робочої групи по розробці стратегічних документів постконфліктного бачення України. Здобувачі освіти підтвердили відкритість викладачів та адміністрації ЗВО до їхніх побажань, а також зрозумілість цілей та методів викладання, особливо моделюючих ігор, інформація щодо яких надається викладачами кафедри перед початком кожної дисципліни.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Усі освітні компоненти ОП «Політологія» забезпечені робочими програмами, які знаходяться у відкритому доступі на веб-сайті кафедри (<https://cutt.ly/YE8p13J>) та містять інформацію стосовно характеристики навчальної дисципліни, відомості про викладача, тематику змістовних модулів, критерії оцінювання, види самостійної роботи та політику курсу. Проте перелік базової та додаткової літератури для засвоєння курсу міститься, за словами гаранта, виключно у робочій програмі ОК та озвучується кожним викладачем під час підготовки до семінарських занять. Форми навчання і методи викладання є шаблонними і такими, що не повністю відображають специфіку кожної ОК. Навчальні матеріали і методичні рекомендації до кожної ОК розміщені також в системі Moodle, доступній здобувачам через їх індивідуальні акаунти. Варто зазначити, що згідно із П.2.6 Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/zE8p7CI>) основним документом НМК залишається робоча програма, структурні елементи якої прописуються зазначеним документом. Означеним Положенням єдина форма силабуса не закріплена. Здобувачі освіти під час інтерв'ювання підтвердили, що мають відповідний доступ до силабусів як обов'язкових, так і вибіркових дисциплін, розміщених на сайті кафедри (<https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovuyh-ta-politychnyh-nauk>) та до системи Moodle. Крім того, відповідну інформацію дублюють куратори груп і викладачі відповідних дисциплін на першому занятті, а також через консультації і групи, створених у соціальних мережах, зокрема у Telegram-канал.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОП «Політологія» орієнтується на реалізацію студентоцентрованого підходу, враховуючи позицію здобувачів освіти під час перегляду ОК. Викладачі кафедри дотримуються принципів академічної свободи, що підтверджує вільний вибір тем курсових і кваліфікаційних робіт. Здобувачі освіти мають вільний доступ до робочих програм навчальних дисциплін і беруть участь в опитуваннях. Практика міжнародної академічної мобільності наразі реалізується НПП кафедри, тоді як здобувачі освіти мають змогу приєднатися до міжнародних наукових заходів у онлайн-форматі. Здобувачі освіти поглиблюють знання із децентралізації та євроінтеграційних реформ за рахунок дисциплін «Правові засади євроінтеграції України», «Модернізація політичної системи», «Політична іміджелогія», «Євроінтеграційні реформи та децентралізація». Остання викладається англійською мовою. Проте здобувачі освіти зазначили недостатність обсягу годин для засвоєння англійської мови на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Тематика кваліфікаційних робіт переважно пов'язана із науковими напрямками керівників. Більшість тем тяжіє до питань громадянського суспільства, політичних технологій, територіального устрою та електоральних

процесів, що співвідноситься з регіональним фокусом ОП та особливістю проходження переддипломної практики. Остання передбачає збір актуальної інформації для написання прикладної частини кваліфікаційної роботи. Проте обмеженість баз практик місцевими органами влади і УНЦПД дещо звужує можливість вибору теми здобувачем освіти, особливо в контексті глобальної компаративістики. Цікавою практикою є запровадження курсової роботи як елементу майбутньої дипломної роботи. Низка здобувачів освіти, зокрема Д.Зуб Д. і Ю.Слепко, підтвердили зв'язок їхніх курсових робіт із тематикою кваліфікаційних. Під час зустрічі викладачі кафедри зазначили, що дослідницький елемент ОП реалізується через участь у науково-практичних конференціях (<https://zr.edu.ua/node/6966/>), розробку окремих дослідницьких елементів кафедральних тем, зокрема «Актуальні питання євроінтеграційних реформ в Україні: політологічний аспект» (<https://zr.edu.ua/node/6964/>), наукові конкурси (Ю.Слепко підтвердила участь і зайняла друге місце на Тижні науки). Здобувачі освіти залучаються до проєктів аналітичних центрів, що було підтверджено учасниками відкритої зустрічі (О.Коваленко від УНЦПД, Г.Колохіна від Дніпровського центру соціальних досліджень).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час інтерв'ювання ЕГ пересвідчилася в оновленні освітніх компонентів НПП, на підтвердження чого гарантом ОП були надані протоколи засідання кафедри (протокол №5 від 21.12.2020 р.; №7 від 22.02.2021 р.; № 9 від 15.04.2021 р.) щодо запровадження дисциплін «Правові засади євроінтеграції України», «Модернізація політичної системи» та асистентської практики, перенесення до нормативної частини ОК «Євроінтеграційні реформи та децентралізація», «Теорії демократичного транзиту» відповідно до результатів анкетування здобувачів освіти і побажань роботодавців. НПП кафедри надали підтвердження щодо проходження науково-педагогічного стажування (Д.Арабаджиев, Н.Бабарикіна у Польщі, Попович Я. у Чехії), проте експертна група не отримала чітких пояснень щодо застосування зарубіжного досвіду на ОП. Під час зустрічей ЕГ було встановлено, що основні зобов'язання із моніторингу змістовної частини освітніх компонентів покладені на навчальний відділ і гаранта ОП. Враховуючи збільшення навантаження на гаранта ОП, за словами в.о. ректора НУ «Запорізька політехніка», робочою групою з підготовки до акредитації готується проєкт положення про особливий статус гаранта, за якими гарант ОП має отримувати 10% надбавки до заробітної платні та премію за результатами проходження акредитація. На запит ЕГ відповідні документи були надані (проєкт «Положення про гаранта освітньої програми НУ «Запорізька політехніка» від 23.09.2021р.). Співпраця зі здобувачами освіти щодо задоволеності освітнім процесом відбувається шляхом анкетування (протокол №6 від 27.01.2021 р.) та дебрифінгів. Роботодавці залучаються до перегляду змісту ОК через участь у засіданнях кафедри на громадських засадах, що підтверджується зазначеними вище протоколами і словами учасників зустрічі (Шиханов Р., Кузьмичова Н., Майстро Д., Ніколаєв В.). Також з метою покращення якості освітнього процесу усі зацікавлені стейкхолдери запрошуються до участі через оголошення у розділі «Новини» (<https://zr.edu.ua/kafedra-zagalnorogavovuh-ta-politychnyh-nauk>), що, на думку експертної групи, є не досить зручним інструментом, враховуючи складну навігацію веб-сайту НУ «Запорізька політехніка». На запит ЕГ щодо надання лінку на оприлюднений на офіційному веб-сайті ЗВО проєкт ОП «Політологія» із метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів, було надано посилання (<https://zr.edu.ua/?q=node/8668> <https://zr.edu.ua/novyny-kafedry-10>), за яким не вдалося відкрити відповідну сторінку. Проте проєктОП-2021 доступний для ознайомлення на сайті кафедри (<https://cutt.ly/oE18J5Y>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Ключові принципи інтернаціоналізації діяльності НУ «Запорізька політехніка» регламентовані п.2.8 Стратегії розвитку університету (<https://cutt.ly/yE3SZS8>), Положенням про організацію набору та навчання іноземців та осіб без громадянства (<https://cutt.ly/4E3SVIf>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://cutt.ly/JE3SMpA>). Викладачі кафедри мають публікації у наукометричних глобальних базах SCOPUS іWebofScience (Арабаджиев Д., Попович Я., Бекдамірова Л.), а також беруть участь у стажуванні за кордоном, міжнародних конференціях і «круглих столах» (<https://cutt.ly/yE3S2Wj>), про що свідчать відповідні профілі (<https://cutt.ly/fE3S8zb>). Академічна мобільність реалізується на основі міжнародних угод про співпрацю з технічним університетом (Болгарія), Університетом Марії Кюрі-Склядовської у м.Люблін, Гданською політехнікою, Університетом Казимира Великого (Польща), Університетом ім. Я. Коменського (Словаччина). Гарантом ОП були надані відповідні документи на підтвердження (<https://cutt.ly/pE3SA7e>). Проте варто зазначити, що під час зустрічей експертна група не отримала прикладів реалізації академічної мобільності здобувачів освіти ОП «Політологія». Під час зустрічі керівник центру інтернаціоналізації та міжнародного співробітництва Д.Плинокос. засвідчив систематичність проведення інформаційних заходів серед викладачів кафедри і здобувачів освіти щодо можливостей академічної мобільності через Telegram-канал, сторінки на Facebook (<https://cutt.ly/bE3SHis>) та розділ «Новини» на сайті НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/iE3SIGY>). Інтернаціоналізація наукової діяльності ЗВО також підтримується за рахунок запрошених гостьових лекторів (проф. В.Балука, проф. К. Гомулки (Польща), проф. О.Бурки (Австрія) і спільних наукових-освітніх онлайн-заходів, як-от «Ніч науки» (<https://cutt.ly/oE3Drbz>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

На ОП є стала практика проведення дебрифінгів і анкетування серед здобувачів другого рівня вищої освіти щодо задоволеності методами викладання та змістом освітніх компонентів. У робочих програмах міститься зрозуміла інформація щодо методів викладання та критеріїв оцінювання освітніх компонентів шляхом оприлюднення у відкритому доступі на сайті кафедри. Дистанційна платформа навчання (Moodle) має відповідне навчально-методичне забезпечення. У ЗВО є каталог дисциплін вільного вибору. На ОП НПП кафедри і здобувачів освіти активно включені у публічні заходи, науково-практичних конференції, проекти аналітичних центрів. У ЗВО є багатогранна міжнародна співпраця. На ОП у 2021 запроваджена дисципліна нормативної частини англійською мовою викладання. У ЗВО розроблений проект Положення щодо гаранта ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна група рекомендує перейти до практики відкритого оприлюднення результатів анкетування та відповідних висновків на сайті кафедри і університету. Експертна група рекомендує інтенсифікувати міжнародну наукову діяльність здобувачів освіти другого (магістерського) рівня через збільшення кількості наукових публікацій та практику стажування. Експертна група вважає за потрібне конкретизувати методи викладання і форми самостійної роботи з метою відображення специфіки кожної ОК, а також оцифрувати процедуру вибору вибіркових дисциплін шляхом запровадження відповідної форми електронної заяви для здобувачів освіти та електронного листа-пропозиції для зовнішніх стейкхолдерів на сторінці кафедри для надсилання пропозицій щодо перегляду ОП. Ця рекомендація є особливо актуальною в умовах пандемії.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» для другого освітнього рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ході роботи ЕГ встановлено, що форми контролю та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регулюються п. 4.4 Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/yEIPQMT>), Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/8EIAwfv>), Положенням про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://cutt.ly/NEIAuQX>). У ЗВО використовують вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи (Положення про організацію ректорського контролю (<https://cutt.ly/hEIAxXD>)). У освітньому процесі застосовуються різноманітні форми контрольної перевірки знань, які на погляд експертів є зрозумілими та здатними забезпечити перевірку програмних результатів навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100- бальною системою, національною та шкалою ЄКТС. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента. Контрольні заходи мають усну та письмову форми. На сторінці переліку освітніх компонентів освітньої програми «Політологія» (<https://cutt.ly/DEISzSp>) знаходяться силабуси ОП, в розділах яких визначені форми та критерії оцінювання. Під час проведення опитування було виявлено, що студенти можуть отримати інформацію щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання за кожним освітнім компонентом: від викладача на 1-му занятті; на сайті кафедри загальноправових та політичних наук, де заздалегідь оприлюднені силабуси дисциплін та в середовищі Moodle. Під час опитування здобувачі вищої освіти зазначили, що структури курсів та критерії оцінювання для них є чіткими та зрозумілими.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналіз ОП і навчального плану засвідчив, що форми атестації здобувачів вищої освіти ОП «Політологія» відповідають Стандарту, а також регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/yEIPQMT>), Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/8EIAwfv>). Формою підсумкової атестації здобувачів вищої освіти ОП «Політологія» є публічний захист кваліфікаційної магістерської роботи, що є загальноприйнятою практикою для цього рівня вищої освіти. УОП (<https://cutt.ly/zEIFYa4>) зазначено, що кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в політичній сфері із застосуванням теорій та методів політичної науки. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідають визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів чітко визначені. Вони регулюються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/yEIPQMT>) та Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/8EIAwfv>). У пункті 4.4. також описано можливість повторного вивчення курсів та оскарження результатів контрольних заходів. Під час зустрічей було виявлено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з існуючими правилами, проте практики застосування даних процедур не було. Було зазначено, що у випадку не об'єктивного оцінювання чи конфліктної ситуації, здобувач освіти може посилатися на положення про врегулювання конфліктних ситуацій у НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/OEIGjYu>). Повідомлення про факти неправомірного оцінювання можуть бути здійснені через скриньку чи телефон довіри або Уповноваженого ЗВО з питань запобігання корупції. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного РП дисципліни, і в терміни, встановлені РП, індивідуальним навчальним планом студента та розкладом. Графіки проведення іспитів складаються деканатом у встановлені строки та доводяться до відома здобувачів вищої освіти шляхом розміщення інформації на дошках оголошень деканату та кафедри, а також в навчальному середовищі Moodle. Представниками студентського самоврядування було зазначено, що у випадку звернення до них здобувачів із приводу необ'єктивного оцінювання, вони можуть бути присутніми під час складання іспиту/заліку студентом для оцінки ситуації. У пункті 4.4 (с. 29) Положення про організацію освітнього процесу зазначено, що у випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою студента чи викладача, деканом (директором інституту) створюється комісія для приймання екзамену (заліку), до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату. Складання екзамену для підвищення позитивної оцінки допускається не більше, ніж із трьох дисциплін за весь період навчання. Дозвіл на це дає ректор Університету (декан факультету), як правило, на завершальному етапі навчання на підставі заяви студента за погодженням із завідувачем відповідної кафедри. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз - викладачеві, другий - комісії, яка створюється деканом (директором інституту) за участі завідувача кафедри. Оцінка комісії є остаточною. Якщо студент під час складання екзамену комісії отримав незадовільну оцінку (FX, F), то він відраховується з Університету.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Елементи політики академічної доброчесності частково висвітлені у Статуті НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/kEIKvfl>) та Положенні про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/yEIPQMT>). У ЗВО є Положення про перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів на академічний плагіат (<https://cutt.ly/ZEIKYUU>). У якості технологічних рішень для протидії порушенням академічної доброчесності на ОП застосовують сервіс StrikePlagiarism.com. У рекомендаціях про реалізацію процесу дистанційного дипломування (<https://cutt.ly/FE8ottH>) у пункті 2.5.3. зазначено, що рішення про допуск кваліфікаційних (дипломних) робіт до захисту допускається при умові достатнього відсотка унікальності (100-70%). Рішення про допуск приймає завідувач кафедри. Реакцій на порушення академічної доброчесності у нормативних актах та документах не було виявлено. У ЗВО проводяться наступні заходи: обов'язкове інформування учасників освітнього процесу про необхідність дотримання академічної чесності; розповсюдження просвітницьких матеріалів на інформаційних стендах; проведення відкритих лекцій та онлайн курсів з етики та доброчесності. Під час ознайомлення з матеріально-технічною базою ЗВО, були продемонстровані інформаційні стенди, що популяризують академічну доброчесність. Також на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/WEIK4kC>) є пункт «Академічна доброчесність» (<https://cutt.ly/EEIK6PR>), де регламентуються заходи із попередження проявів академічного плагіату. НПП кафедри

та здобувачі всіх рівнів навчання дотримуються та популяризують політику академічної доброчесності, а саме, беруть участь у тематичних тренінгах та семінарах, застосовують для перевірки своїх наробків на виявлення збігів/ ідентичності/ схожості в текстах засоби сервісу перевірки на плагіат. Під час спілкування з гарантом ОП та академічним персоналом, було зазначено, що всі викладачі та здобувачі повинні пройти обов'язковий онлайн-курс (<https://cutt.ly/cEILx4S>) на тему академічної доброчесності та отримати сертифікат про успішне проходження курсу. На сторінці кафедри публічно виставлені сертифікати про успішне проходження курсу викладачів (<https://cutt.ly/WELLR9e>) та здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/gEILUoq>). Відповідно до наказу університету про запровадження рекомендацій реалізації процесу дистанційного дипломування № 117 від 06.05.2020 р (<https://cutt.ly/XEILFMI>) де у п. 2.5. Перевірка на наявність академічного плагіату, чітко прописано механізм перевірки. Крім того магістр обов'язково підписує індивідуальну Декларацію про дотримання академічної доброчесності. На зустрічі із ЕГ було зазначено, що здобувачі можуть самостійно перевірити свою роботу на плагіат, завдяки безкоштовному сервісу, що знаходиться на сайті бібліотеки. У межах ОП випадків академічної недоброчесності не було зафіксовано. Норми Положенні про організацію освітнього процесу ЗВО не у повній мірі відображають механізми оскарження результатів навчання; повторного вивчення курсів, конфлікту інтересів.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

На ОП застосовують різні методи та форми оцінювання для контролю та перевірки результатів навчання, наявні у відкритому доступі. Попереднє ознайомлення із формами контрольних заходів та критеріями оцінювання за кожним освітнім компонентом відбувається через робочі програми дисциплін, які наявні у відкритому доступі на сайті кафедри загальноправових та політичних наук (<https://cutt.ly/rEIZTO5>) та на сторінці «Перелік освітніх компонентів освітньої програми «Політологія»» (<https://cutt.ly/7EIZOzT>). Здобувачі впродовж усього періоду навчання на ОП мають доступ до відповідної інформації. НПП на початку вивчення кожної дисципліни інформують здобувачів вищої освіти про форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень. Графіки проведення семестрових контрольних заходів є доступними та інформативними. Перевірка випускових кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на плагіат здійснюється за допомогою безкоштовного сервісу, що знаходиться на сайті бібліотеки, так і спеціалізованого сервісу Strikeplagiarism.com

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує деталізувати і розмістити у публічному доступі правила проведення контрольних заходів, процедури повторного вивчення курсів та оскарження результатів оцінювання здобувачами, а також визначити реакцію на порушення академічної доброчесності у нормативних актах та документах ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 Політологія відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналізуючи таблицю 2 Відомостей самооцінювання, ЕГ дійшла висновку, що кадровий склад НПП відповідає визначеним на ОП цілям та ПРН. Відповідність НПП освітнім компонентам забезпечується наявністю фахової освіти, наукового ступеня із відповідної галузі наук, наукових публікацій за тематикою обраних дисциплін, у тому числі у наукометричних базах (обґрунтування Т.2 ВО); науковим керівництвом здобувачами освіти і підготовкою останніми тез до науково-практичних конференцій та кваліфікаційних робіт (<https://zp.edu.ua/node/6966/>); залученням здобувачів освіти і НПП до проектів аналітичних центрів, що було підтверджено учасниками відкритої зустрічі, зокрема О. Коваленко від УНЦПД, А. Колохіна від Дніпровського центру соціальних досліджень/U-Plain; розробкою дослідницьких елементів до нормативних документів та рішень органів місцевої влади. Так, І. Коліушко

на відкритій зустрічі, а також В. Ніколаєв і Д. Майстро на зустрічі 6 підтвердили залучення здобувачів освіти ОП «Політологія» до підготовки SWOT-аналізу місцевих політичних партій, а НПП кафедри до участі у місцевих виборчих кампаніях і круглих столах у якості консультантів (<https://cutt.ly/bE8aAD3>), (<https://cutt.ly/lE8aFeq>). Кадровий склад випускової кафедри представлений у такому складі: 2 доктори політичних наук, 1 кандидат політичних наук, 2 кандидата філософських наук, 1 кандидат юридичних наук. Кадровий склад на ОП оновлюється.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір НПП, а також їхні права та обов'язки, регламентуються Статутом НУ «Запорізька політехніка» (ч.12; <https://zp.edu.ua/uploads/Statut-ZPNU.pdf>), «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» (<https://cutt.ly/WE8aJzP>), Положенням про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів). Зі слів керівниці відділу кадрів О. Бенько на зустрічі 8 із ЕГ, при прийомі заяв на заміщення вакантної посади береться відповідність викладача ліцензійним умовам, наявність сертифікату зі знання української мови, а також висновки попереднього обговорення кандидатури на посаду на засідання профілюючої кафедри. Бенько О. також зазначила, що у ЗВО немає практики укладання цивільно-правових договорів, а переважна кількість контрактів з викладачами укладається на 5 років. Зі слів гаранта ОП та начальника навчального відділу С.Шило, при ухваленні рішення щодо подовження контракту із викладачем береться до уваги самоаналіз профіля викладача, а також його/її наукові досягнення, згідно із індивідуальним планом роботи. Гарант ОП зазначив, що при оцінюванні роботи викладача також враховується думка здобувачів освіти. Проте конкретних прикладів щодо врахування думки представників студентського самоврядування чи здобувачів освіти щодо подовження контракту із врахуванням думки здобувачів освіти експертна група не отримала.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічей експертною групою встановлені факти активної співпраці із зовнішніми стейкхолдерами. Зокрема, кафедрою загальноправових і політичних наук були укладені меморандуми про співпрацю з УНЦПД, ГО «Поліський фонд міжнародних і регіональних досліджень», MLSGroup, UPlan, постійною комісією з питань місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою Запорізької обласної ради. Ці факти підтвердили роботодавці на Зустрічі 6 та учасники відкритої зустрічі, а також надані аналітичні звіти спільної діяльності, розміщені у відкритому доступі. Кафедра активно взаємодіє із місцевими органами влади під час виборчих кампаній та щодо питань регіонального розвитку. На зустрічі 6 із ЕГ роботодавці підтвердили залучення до розробки проекту ОП шляхом участі у засіданнях кафедри (Р.Шиханов, Н.Кузьмичова), керівництва переддипломною практикою (Д.Майстро, В.Ніколаєв). Проте зовнішні стейкхолдери на відкритій зустрічі із ЕГ засвідчили необхідність посилення практичних навиків здобувачів освіти другого рівня, доцільність збільшення обсягів викладання англійської мови та запровадження освітніх компонентів, пов'язаних із особливостями місцевого самоврядування та проектним менеджментом.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час інтерв'ювання здобувачів освіти і роботодавців експертна група отримала підтвердження безпосереднього залучення низки зовнішніх стейкхолдерів до проведення аудиторних занять. Зокрема, О. Романцов, Центр громадянських свобод, і Н. Кузьмичова, генеральна директорка MLSGroup, проводили серію лекцій для здобувачів освіти, про що свідчать відповідні фотоматеріали (<https://cutt.ly/ZE8aXie>). Із вересня 2020 р. до регулярних аудиторних занять залучена депутатка Запорізької ОДА М. Трипольська, яка минулого року залучалася до проведення гостьових лекцій. Експертна група констатує тісну співпрацю групи ОП із роботодавцями, а також зацікавленість певних стейкхолдерів в постійній участі у процесі перегляду ОП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Принцип професійного зростання викладачів прописаний у «Положенні про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників НУ «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia__pro_pidvyshchennia_kvalifikatsiyi.pdf), а також «Положенням про організацію освітнього процесу» (Ч.«Права та обов'язки викладачів»); https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsetsu.pdf). Згідно із документами, завідувач кафедри щороку до 1 жовтня подає план підвищення кваліфікації викладачів, який остаточно затверджується Вченою радою 1 листопада і подається до навчально-науково-виробничого центру «Запорізький

регіональний центр політехнічної освіти» для формування загальноуніверситетської програми. Відповідну процедуру підтвердив керівник центру Белоусов В. Із програмою підвищення кваліфікації кафедри загальноправових і політичних наук можна ознайомитися на сайті університету <https://cutt.ly/EE8a7vO> (https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/kafedra_zpn.pdf). Дані про підвищення кваліфікації НПП кафедри викладено у Табл. 2 Відомостей самооцінювання, а також у профілях викладачів (<https://zp.edu.ua/node/2686/>). Зокрема, експертна група отримала документальне підтвердження стажування Д.Арабаджієва, Н. Бабарикіної Н., Я.Попович, Т.Сергієнко (<https://cutt.ly/bE8sqXt>). Також ЗВО були укладені угоди про міжнародну співпрацю із Університетом Марії Кюрі-Складовської у Любліні, Університетом Казимира Великого, Гданської політехнікою (Польща), Університетом ім. Я. Коменського (Словаччина). Гарантом ОП були надані відповідні документи на підтвердження (<https://cutt.ly/oE8srYW>). Про тісну взаємодію із іншими закладами вищої освіти свідчить участь у тренінгах викладацького складу кафедри. Так, Л.Бекдамірова взяла участь в Академії молодіжної адвокатури в рамках програми IREX, Н.Бабарикіна пройшла науково-педагогічні стажування, а Д.Арабаджієв взяв участь у тренінгу із проєктного менеджменту у Республіці Польща. Проте експертна група вважає, що ресурси НУ «Запорізька політехніка» дозволяють розвинути професійну майстерність через запровадження авторських програм підвищення кваліфікації, тому рекомендує (за бажанням ЗВО) створити Центр підвищення професійної майстерності.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Розвиток викладацької майстерності викладачів регламентується Статутом НУ «Запорізька політехніка» (ч.12; <https://zp.edu.ua/uploads/Statut-ZPNU.pdf>), Положенням про надання надбавок і доплат до посадового окладу працівникам (с. 83), Положення про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків (с. 89). За документами передбачено фінансове та моральне заохочення викладачів за вагомі наукові або педагогічні досягнення. Інформацію про отримані відзнаки міститься у профілях НПП кафедри (<https://zp.edu.ua/node/2686/>). Із метою підвищення мотивації по вдосконаленню професійної майстерності НПП ЗВО запроваджено рейтингову систему оцінювання, затверджену відповідним Положенням (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_reytnynhovu_systemu.pdf). За документами функціонал щодо підрахунку рейтингу покладено на навчально-методичний відділ. За словами гаранта, через затягнення процесу реорганізації відділу якості освіти у зв'язку із виборами ректора НУ «Запорізька політехніка», обов'язки щодо моніторингу рівня викладацької майстерності покладено на навчальний відділ і безпосередньо кафедру. Позитивною є практика взаємовідвідування занять із відповідними записами і рекомендаціями у журналі (<blob:https://office.naqa.gov.ua/d58745de-0def-4575-8adb-4f9bb8a64ed7>). За словами гаранта ОП і начальника навчального відділу С.Шила С. щодня здійснюється перевірка присутності викладачів на заняттях. Щодо моніторингу рівня викладацької майстерності, то такі перевірки є заздалегідь спланованими. Проте експертна група не отримала відповіді щодо періодичності таких перевірок.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

На ОП працюють НПП із значним практичним досвідом. На ОП існує тісна співпраця із роботодавцями та їх залучення до розробки і реалізації окремих освітніх компонентів у перегляді ОП. Позитивною практикою є проведення аудиторних занять стейкхолдерами на громадських засадах. У ЗВО існує прозорість і чіткість процедур конкурсного добору викладачів із самоаналізом профілю викладача. У ЗВО запроваджена рейтингова система оцінювання викладачів, наявні практики морального та матеріального заохочення НПП. На ОП існує практика взаємовідвідування занять викладачами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Експертна група рекомендує (за бажанням ЗВО) створити при університеті Центр розвитку професійної майстерності із авторським курсами. Експертна група рекомендує ЗВО розглянути можливість уведення питання моніторингу викладацької майстерності до відділу забезпечення якості освіти як складової загальної системи забезпечення якості вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для другого освітнього рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Загальний огляд матеріально-технічних ресурсів ЗВО підтвердив, що представлене навчально-методичне забезпечення відповідає встановленим вимогам та цілям ОП. У результаті онлайн-екскурсії під час візиту ЕГ були оглянуті навчальні аудиторії, корпус в якому навчаються студенти ОП «Політологія», комп'ютерні зали, бібліотека, спортивний комплекс та гуртожиток. В аудиторіях наявні дошки, проектори та екрани для презентацій. Було також зазначено, що у всіх кабінетах присутній інтернет, завдяки wi-fi-роутерам, які знаходяться в навчальних корпусах. На кафедрі було продемонстрована навчальна література, результати досліджень та інформаційні брошури, які ЗВО отримало від аналітичних центрів чи громадських організацій, що займаються питанням децентралізації та євроінтеграції. Гарант ОП зазначив, що здобувачі можуть в будь-який момент використовувати ці джерела під час написання курсових та кваліфікаційних робіт. В університеті наявна наукова бібліотека, (<https://cutt.ly/8EIVjkN>). Є читальний зал наукової літератури, зал електронних каталогів та читальна зала періодичних видань із безкоштовною зоною Wi-Fi. У період карантину здобувачі ВО можуть користуватися електронним каталогом (<https://cutt.ly/KEICYPk>), електронним інституційним репозитарієм (<https://cutt.ly/vEICAhU>). Встановлено, що оновлення бібліотечних фондів здійснюється на постійній основі. ЕГ вважає достатніми та сучасними наявні ресурси бібліотеки для потреб ОП: є підписки на періодичні фахові видання, на електронну базу підручників. ЗВО має 6 гуртожитків, спортивні споруди та майданчики, тренажерні зали, фітнес-зали, пункти громадського харчування, їдальні та буфети. ЕГ дійшла висновку про те, що здобувачі мають повний доступ до цих об'єктів. На період карантину здобувачам, які проживають в гуртожитках запропоновано, за умов наявності належних умов для дистанційного навчання вдома, покинути гуртожиток із поверненням коштів, які сплачені за проживання в цей період. Якщо здобувач вирішує залишитися у гуртожитку, то створено всі необхідні умови. На запит ЕГ було надано доступ до системи Moodle. У ході акредитаційного візиту було виявлено, що разом із можливостями Moodle для комунікацій та організації освітнього процесу активно використовують месенджер Telegram. Усім здобувачам освіти надається корпоративна пошта з доменом університету. На території ЗВО наявний парк, де студенти можуть відпочивати та працювати у позанавчальний час. Біля корпусів є стоянка для велосипедів. Під час демонстрації гуртожитку були продемонстровані спортивні зали, кімнати відпочинку та кімнати для проведення засідань, які за словами коменданта гуртожитку використовує студентське самоврядування під час засідань. У гуртожитку також наявний кінозал. Продемонстровані житлові блоки та кімнати, що перебувають у задовільному стані та не вимагають капітального ремонту.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Усі учасники освітнього процесу мають безперешкодний і безоплатний доступ до всіх необхідних для його реалізації навчальної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до бібліотечних ресурсів, електронного банку навчально-методичних видань, мережі Інтернет за допомогою технології Wi-Fi і середовища Moodle. Організоване під час карантинних обмежень дистанційне навчання свідчить про наявність необхідного апаратно-програмного забезпечення.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище студентів ОП «Політологія» є безпечним для життя та здоров'я учасників освітнього процесу. У зв'язку з чим, діють структурні підрозділи університету: відділ охорони праці, експлуатаційно-технічний відділ, відділ охорони, медичний пункт, навчальна лабораторія «Сучасних оздоровчих технологій». Треба підкреслити, що у ЗВО створюється комфортне психологічне середовище, якому сприяє Центр психологічної підтримки на базі кафедри психології. Під час спілкування із представницею лабораторії «Психотренінгу та групової психокорекції» було зазначено, що здобувачі можуть звернутися до них за безоплатною психологічною допомогою, будь-яким зручним для них способом (залишити заявку або прийти в лабораторію на пряму). Позитивною практикою університету є функціонування «Скриньки довіри» та «Телефону довіри», за якими можна звернутись у разі порушення прав. У ЗВО практикується анонімне опитування із приводу задоволеності інтересів та потреб студентів. Варто зазначити, що на засіданнях кафедри регулярно проходять засідання, де обговорюють результати анкетувань здобувачів освіти, на які запрошують представників студентського самоврядування та стейкхолдерів. Студентські інтереси в університеті представляються Студентською радою та профспілкою студентів, аспірантів та докторантів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Організаційна та інформаційна підтримка здобувачів, які навчаються на ОП здійснюється на офіційному сайті ЗВО, у тому числі на сторінці кафедри загальноправових та політичних наук. у соціальних мережах. Через офіційний сайт ЗВО можна написати запитання чи запит до університету (<https://cutt.ly/SEINbWY>). В період карантину дистанційне навчання відбувається у платформі «Moodle», де студенти мають змогу слідувати за розкладом, відвідувати лекції, семінарські заняття та складати модульні роботи (<https://cutt.ly/kEINQ5R>). На офіційному сайті присутня та регулярно оновлюється вся необхідна для здобувачів інформація стосовно організації та провадження освітнього процесу. У разі конфліктних або складних ситуацій до вирішення питань залучається завідувач кафедри, працівники факультету. Здобувачі тримають комунікацію із студентським самоврядуванням через соціальні мережі, або на пряму. Воно діє відповідно до положення, здобувачі беруть участь у їх засіданнях, тим самим вони мають можливість висувати свої пропозиції та ідеї на розгляд. Студентське самоврядування допомагає вирішувати питання навчання та побуту, окрім того у кожному гуртожитку існує своя рада, яка займається забезпеченням комфорту під час проживання. Студенти зазначили, що їм надано вільний доступ до будь-якої інформації, яка стосується їх освітнього та позаосвітнього процесу. В університеті функціонує Центр сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (<https://cutt.ly/dEINCnN>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час презентації матеріально-технічної бази було зазначено, що в навчальних корпусах наявні пандуси. Під час презентації гуртожитку був продемонстрований працюючий ліфт, яким можуть користуватися здобувачі. Утім, право на освіту учасникам освітнього процесу в повному обсязі не гарантовано. Зокрема, не створено належних умов для перебування осіб з особливими освітніми потребами в гуртожитках і більшості навчальних корпусів, відсутня ситуаційна кімната. Незважаючи на це, ЗВО приділяє увагу щодо створення достатніх умов для реалізації права на освіту особами із інвалідністю. На офіційному сайті ЗВО можна ознайомитися з інформацією щодо вільного доступу до його приміщень для осіб з особливими освітніми потребами (<https://cutt.ly/oEIMvUO>). Вже, як повідомив комендант гуртожитку №2 розроблена і проходить погодження проектна документація по переобладнанню простору інфраструктури ЗВО. У ЗВО є медичний пункт, обладнаний у гуртожитку ізолятор. У ЗВО дотримуються правила безпеки під час карантину. У ході зустрічі з академічним персоналом було встановлено, що на ОП немає здобувачів із інвалідністю.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій регулюється наказом Міністерства освіти і науки України від 13.02.2012 №152. На офіційному сайті університету представлений Наказ «Про введення в дію Положення про врегулювання конфліктних ситуацій» (<https://cutt.ly/cEIMED3>) та Положення про врегулювання конфліктних ситуацій (<https://cutt.ly/OEIGjYu>). У Положенні про врегулювання конфліктних ситуацій зазначено, що для вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО передбачено два способи їх врегулювання – формальний та неформальний. 1. Якщо працівники або здобувачі вищої освіти Університету вважають, що було порушено їхні права і немає можливості залагодити конфлікт методом переговорів, вони можуть подати скаргу до Комісії. 2. Скарга подається до Комісії у письмовій формі (в паперовому вигляді до відділу діловодства). Після отримання та реєстрації скарги проректор з науково-педагогічної роботи формує склад Комісії для вирішення конкретної конфліктної ситуації відповідно до вимог п.3.3. даного Положення. 4. Після отримання скарги та проведення консультації з представником Комісії для вирішення конкретної конфліктної ситуації, скаржник має право обрати один із способів врегулювання конфліктної ситуації. У НУ «Запорізька політехніка» діє антикорупційна програма, яка є комплексом правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності університету (<https://cutt.ly/FEIMZyO>). Вживаються заходи запровадження зв'язку з учасниками освітнього процесу щодо врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією): розміщення оголошень на стендах факультетів та в корпусах університету із зазначенням контактної інформації для звернень здобувачів; функціонування «Телефону довіри» та запровадження «Скриньки довіри», проведення регулярних анкетних опитувань учасників освітнього процесу. Під час спілкування зі здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування, НПП виявлено, що всі учасники освітнього процесу розуміють, як можна розв'язати конфліктні ситуації за допомогою представників адміністрації та студентського самоврядування.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

НУ «Запорізька політехніка» має достатню матеріально-технічну базу для якісного функціонування ОП. Наявна потужна наукова бібліотека, джерела, що знаходяться на кафедрі надають можливість здобувачам отримувати нову та актуальну інформацію. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Наявний вільний та безоплатний доступ до елементів інфраструктури, мережі Інтернет та інформаційних ресурсів. Елементи соціальної інфраструктури дозволяють здобувачам вищої освіти проводити позааудиторні заходи. Діє психологічна служба, де працюють практикуючі психологи. Куратори супроводжують групи та надають безперервну підтримку здобувачам. Студентське самоврядування активно долучене до організації соціального та освітнього простору. ЕГ не виявила випадки, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією на ОП, здобувачі заперечували їх наявність. У ЗВО створене сприятливе середовище як для навчання, так і для організації їх дозвілля.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЗВО не демонструє у повній мірі інклюзивний простір, щоб надати у разі потреби освітні послуги усіх здобувачів освіти в повному обсязі. Не у всіх навчальних корпусах та гуртожитках наявні пандуси та спеціально обладнані кімнати для людей із інвалідністю. Продемонстровані сходи в гуртожитку є дуже вузькими, через що встановити на них пандус стає неможливим. Наявність ліфта в гуртожитку не змінює ситуацію, адже сам ліфт є доволі вузький та для доступу до нього потрібно піднятися по сходах. Експертна група рекомендує (за бажанням ЗВО) розвивати власний освітній простір як більш інклюзивним і безбар'єрний.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для другого освітнього рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП НУ «Запорізька політехніка» регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка», обговореного та схваленого на засіданні вченої ради Національного університету «Запорізька політехніка» (протокол від 30.08.2019 р. № 1) (<https://cutt.ly/AE8dn7W>) та Положенням про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) (зі змінами згідно рішення вченої ради НУ «Запорізька політехніка» протокол № 1/21 від 27.08.2021р.) (<https://cutt.ly/9E8dEof>). У П.3.4 зазначено, що Освітня програма для певної спеціальності розробляється проектною групою Університету, до складу якої входять провідні фахівці із даної спеціальності. Освітня програма затверджується рішенням вченої ради Університету. Від 07 квітня 2021 року створена Робоча група із питань удосконалення освітніх програм та освітнього процесу. Адміністрація ЗВО на зустрічі 1 заповнила експертну групу, що внутрішня система забезпечення якості у ЗВО проходить етап становлення, обговорюються кращі практики, обговорюється проєкт Положення про Гаранта ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі залучені до перегляду освітньої програми, проводяться опитування, метою яких є вивчення думки здобувачів щодо якості їх освітньої підготовки. Студентське самоврядування задіяне у процесі моніторингу якості освіти, у тому числі і на ОП «Політологія», що було підтверджено під час спілкування на Зустрічі 4, а також на Резервній зустрічі, де була присутня М.Павленко, заступниця голови студентської ради, оскільки голова ради студентського самоврядування М.Соловійов через хворобу не зміг бути присутнім. М.Павленко зазначена, що

здобувачі обізнані із нормативними документами, як вони можуть впливати на освітні послуги. При розробці ОП-2021 до проєктної групи був залучений здобувач другого року денної форми навчання Д.Зуб. У разі конфліктної ситуації або незадоволення рівнем викладання здобувачі можуть написати заяву завідувача, декану, однак таких фактів не було, як повідомили здобувачі на зустрічі 3.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

При розробці ОП-2021 до проєктної групи була залучена Н.Кузьмичова, кандидат соціологічних наук, генеральний директор дослідницько-консалтингової компанії MLGroup. Вона підтвердила факт участі у проєктуванні ОП на зустрічі із ЕГ. При перегляді ОП надані і розміщені у інформаційній системі Національного Агентства рецензії на ОП, зокрема голови УНЦПД О.Коваленко, заступника голови Запорізької ОДА Р.Шиханова, голови комісії Запорізької обласної ради Д.Майстра, начальника відділу Запорізької міської ради В.Ніколаєва. Факт надання рецензій був підтверджений на зустрічі 6, де були присутні роботодавці, а саме начальник управління внутрішньої політики, преси та інформації Запорізької міської ради В.Ніколаєв, заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації Р.Шиханов, голова Постійної комісії з питань місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою Запорізької обласної ради Д.Майстро, які реально підтвердили факти дійсної співпраці із НПП та здобувачами ОП, їх участі у перегляді ОП. Окрім того, на зустрічі були випускники ОП О.Головко, О.Макарчук, С. Орлов, В.Зіброва, а наразі вже є і роботодавцями, які наголошували на відкритості і публічності на ОП та підкреслювали наявність постійної співпраці між багатьма стейкхолдерами на ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час візиту на Зустрічі 5 керівниця центру працевлаштування студентів та випускників М. Зінченко повідомила про наявність бази випускників ОП і ЗВО. Про залучення випускників до освітнього процесу навела дані директор навчального центру «Освіта для бізнесу і кар'єри» Л.Дегтяр. Висловила побажання про відродження Ярмарків кар'єри у ЗВО. В університеті функціонує Центр сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (<https://cutt.ly/dEINCnN>). ЗВО і ОП популяризують здобутки випускників у соціальних мережах.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Оскільки внутрішня система забезпечення якості у ЗВО проходить етап становлення, то лишається поза увагою, що на ОП паралельно функціонують і робочі програми, і силабуси, останні не унормовані відповідним Положенням. Згідно П.2.7 чинного Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (<https://cutt.ly/oE8dA3R>) лише робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом, який розробляється і затверджується у визначеному Університетом порядку. Відповідно до частини 3 статті 41 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) може включати: стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти; створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування. Виходячи із вище згаданих норм Закону України ЗВО по розробці і впровадженню університетської системи забезпечення якості вищої освіти має значні напрацювання, однак чіткий механізм ще у процесі творення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ відзначає, що у ЗВО щодо ОП проведена значна робота по усуненню недоліків та зауважень попередньої експертизи: відбулась зміна Гаранта, розроблена нова ОП, яка у цілому відповідає Стандарту спеціальності 052 Політологія за другим освітнім рівнем, розроблені нові ОК, включено у ОП і навчальний план блок дисциплін вільного вибору, запроваджена навчальна дисципліна іноземною (англійською) мовою викладання, до перегляду ОП дійсно залучені стейкхолдери. ЕГ відзначає, що ЗВО має здатність швидко і якісно реагувати на зовнішні виклики та рухатися до вдосконалення якості освітніх послуг.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

НПП і здобувачі залучені у процес формування культури якості. У ЗВО постійно проводяться заходи із формування культури академічної доброчесності. Проект Кодексу доброчесності від етапу розробки до прийняття мав широке публічне обговорення, у тому числі і на сайті ЗВО. ЕГ мала зустріч 8 із розробником Кодексу доброчесності, головою Вченої ради В.Бахрушиним. Про це відзначали і здобувачі на Зустрічі. У адміністрації ЗВО є розуміння, що культура якості має постійно розвиватись і бути у фокусі уваги усіх стейкхолдерів. У ЗВО створені профілі НПП, де здобувачі та усі учасники освітнього процесу можуть ознайомитись із доробками працівників. Університет підходить комплексно до впровадження культури якості освіти, формує престиж науки, зокрема ЗВО бере постійну участь у рейтингу Webometrics, U-Multirank, у національних рейтингах «Топ-200 Україна» та «Наука України в дзеркалі наукометричної бази даних «SciVerseScopus» та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Динаміка змін освітнього процесу свідчить про здатність ЗВО гнучко і ефективно реагувати на виклики та якісно оновлювати ОП. У ЗВО популяризується культура якості, у тому числі і академічна доброчесність. ЗВО бере постійну участь у міжнародних та вітчизняних рейтингах, намагаючись розвивати і освітню, і наукову складову.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Експертна група рекомендує прискорити завершення становлення функціональної моделі внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ЗВО та її рівнів (Кафедра-Факультет-Інститут-Адміністрація) у частині функціональних обов'язків. ЕГ підтримує прийняття проекту Положення про Гаранта ОП, яке наразі проходить стадію публічного обговорення, а також (за бажанням ЗВО) запровадження Школи Гарантів ОП. Експертна група вважає (у разі бажання ЗВО) унормувати процес зовнішнього аудиту якості освіти у ЗВО та/або провести бенчмаркінговий аналіз стану та розвитку соціально-поведінкових та гуманітарних спеціальностей серед споріднених ЗВО політехнічної спрямованості.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для другого освітнього рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вони є доступними та дотримуються під час реалізації освітньої програми. Положення та інформація щодо організації освітнього процесу знаходиться у відкритому доступі на офіційному сайті університету. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу визначені в розділі 12 «Статуту» ЗВО (<https://cutt.ly/2EI9l4J>), «Положенні про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/kEI9Qzc>) розділі VII (с.40), та в інших нормативних документах, які є загальнодоступними на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/dEI9IDA>). Правила внутрішнього трудового розпорядку дня та інші документи, які стосуються організації роботи науково-педагогічних працівників знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті у розділі «Інформація відділу кадрів» (<https://cutt.ly/VEI3b1H>). На

головній сторінці офіційного сайту є посилання на Moodle, бібліотеку, студентське самоврядування, інформацію про гуртожитки та важливу документацію(<https://cutt.ly/LEI3p4B>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час зустрічей із фокус-групами отримано підтвердження своєчасного оприлюднення проекту ОП із метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів, які було враховано під час формування затвердженого варіанту ОП. Роботодавці підтвердили інформацію про взаємодію із ЗВО. Вони систематично контактують з науково-педагогічними працівниками кафедри, здобувачами вищої освіти. Обговорення пропозицій та змін здебільшого проводиться на розширених засіданнях кафедри, під час особистих зустрічей, публічних заходів. Обговорення проектів освітніх програм та змін до освітніх програм знаходиться на офіційному сайті ЗВО (<https://cutt.ly/wEI8UUo>). У зв'язку з оновленням ОП, був публічно виставлений проект ОП за 2021 рік за місць до прийняття (<https://cutt.ly/oEI8J5Y>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Отримана експертною групою інформація дає підстави стверджувати, що на веб-сайті наведено достовірну інформацію про ОПП. У відкритому доступі є ОПП (<https://cutt.ly/5EI4lO6>). Також на сайті можна знайти посилання на робочі програми на сторінці «Перелік освітніх компонентів освітньої програми «Політологія»» (<https://cutt.ly/fEI4Wwu>). Обсяг інформації загалом достатній для здійснення усвідомленого вибору потенційних вступників, а також для розуміння потенційними роботодавцями змісту підготовки здобувачів. Однак ЕГ зауважує, що архітектура сайту є дещо складною.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Діяльність ЗВО публічна та прозора. На сайті університету у публічному доступі знаходиться потрібна інформація. Права та обов'язки учасників освітнього процесу прописані у документах ЗВО. Робочі програми та інформація про вибіркові ОК знаходяться як на офіційному сайті, так і у системі Moodle як основної платформи для дистанційного навчання у ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ рекомендує оновити структуру сайту та поповнювати її актуальною інформацією. На веб-сайті наявне своєчасне оприлюднення інформації щодо освітньої програми, однак, на думку ЕГ, доцільно переструктурувати сайт, що сприятиме швидкому пошуку актуальної інформації для усіх стейкхолдерів ОП і ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОПП «Політологія» експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для другого освітнього рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Акредитаційний візит ЕГ припав на початок входження освітнього процесу у ЗВО у дистанційний режим навчання. ЕГ здійснювала акредитаційний візит під час виборчого періоду по обранню ректора ЗВО. На відкриту зустріч під час акредитації прийшли відомі публічні особи, а також і зарубіжні партнери ОП. Усі відзначали реальну співпрацю із ОП, наводили конкретні її приклади. Варто зауважити, що експертній групі не вдалося отримати прикладів конкретних кейсів щодо порушення академічної доброчесності, оскарження результатів навчання, розгляду скарг. Подібні проблеми, за словами представників студентського самоврядування та гаранта ОП, вирішувалися на неформальному рівні, що не дозволяє зробити однозначний висновок щодо дієвості відповідних механізмів. Багато положень розроблені та існують на етапі публічного обговорення, що свідчить про динаміку розвитку ЗВО. Також відзначаємо, що ЕГ не знайшла оприлюднені Відомості самооцінювання на сайті ЗВО під час підготовки проєкту звіту.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ярош Оксана Богданівна

Члени експертної групи

Сичова Анастасія Олександрівна

Метельський Данило Олександрович